

I. ĆWICZENIA W ZAKRESIE USPRAWNIANIA FUNKCJI WZROKOWEJ

1. Dobieranie par jednakowych obrazków, figur geometrycznych
2. Odtwarzanie z pamięci układów elementów (obrazków, przedmiotów, figur geometrycznych).
3. Rozpoznawanie zmian ilościowych i jakościowych w układach elementów (obrazki, przedmioty, figury geometryczne, zabawy np. "Co tu się zmieniło", itp.).
4. Układanie obrazków wg instrukcji słownej: po lewej, po prawej, na górze, na dole, za, przed, itp. Wskazywanie obrazków o określonym położeniu, samodzielne określanie ich położenia.
5. Układanie obrazków w kolejności, w jakiej były pokazywane (różne obrazki, długie i krótkie ekspozycje}.
6. Dobieranie części obrazka do całości .
7. Układanie obrazków z części (układanki płaskie i klockowe).
8. Układanie obrazków i kompozycji z figur geometrycznych według wzoru i z pamięci (układanki z elementów geometrycznych).
9. Uzupełnianie niedokończonych rysunków i figur geometrycznych – dorysowywanie brakujących elementów lub części.
10. Rysowanie kompozycji geometrycznych wg wzoru.
11. Budowanie wg wzoru kompozycji z klocków lego, drewnianych itp
12. Zabawy w domina kwiatowe, domino klasyczne, kostka do gier, loteryjki itp.}
13. Wyszukiwanie różnic i podobieństw między obrazkami.
14. Wyszukiwanie i dobieranie par jednakowych liter – bez czytania na podstawie identyfikacji wzrokowej (domina literowe, klocki i rozsypanki literowe, teksty).
15. Cały materiał montesoriański – koordynacja wzrokowo-ruchowa: wyszukiwanie, odwzorowywanie, segregowanie, uzupełnianie

II. ĆWICZENIA W ZAKRESIE USPRAWNIANIA FUNKCJI SŁUCHOWEJ

1. Układanie zdań i rozdzielanie ich na wyrazy.
2. Rozwijanie zdań i porównywanie liczby wyrazów w zdaniach (układamy coraz dłuższe zdania i układamy coraz dłuższe szeregi z klocków).
3. Dzielenie wyrazów na sylaby z jednoczesnym stukaniem w rytm wypowiedzianych sylab.
4. Liczenie sylab w wyrazach, porównywanie liczby sylab w wyrazach
5. Tworzenie wyrazów rozpoczynających się od podanej sylaby
6. Synteza sylab podanych ze słuchu
7. Wyróżnianie głosek w nagłosie, śródgłosie i wygłosie wyrazów
8. Dobieranie par obrazków (wyrazów) według pierwszej głoski
9. Tworzenie wyrazów rozpoczynających się od danej głoski .
10. Rozpoznawanie obrazków na podstawie ostatnich głosek ich nazw
11. Rozpoznawanie samogłosek w śródgłosie wyrazu
12. Synteza słuchowa wyrazów z pierwszych głosek wydzielonych z nazw obrazków np. kosz + okno + teczka = kot.
13. Zabawy słuchowe- powtarzanie dźwięku, wytwarzanie dźwięku, rozpoznawanie dźwięku,
14. Zabawy rytmiczne- określanie tempa i charakteru muzyki, wyklaskiwanie rytmu, tworzenie muzyki na instrumentach

III. ĆWICZENIA W ZAKRESIE ROZWIJANIA MOWY I MYŚLENIA

1. Rozumienie werbalne – wzbogacanie słownika, usprawnianie myślenia (co to jest?, jak się nazywa?, do czego służy?).
2. Rozumienie realności przedmiotów i zjawisk (segregowanie obrazków z sytuacjami realnymi i nierealnymi, zabawy – czy to możliwe?).
3. Rozumienie pojęć ogólnych (grupowanie obrazków wg pojęć: zwierzęta domowe, leśne, owoce, warzywa, zabawki; grupowanie przedmiotów wg użyteczności: art. spożywcze, odzież, obuwie, kosmetyki; odkładanie z serii obrazków tego, który nie pasuje, dlaczego?).
4. Wzbogacanie pojęć (pieczywo, meble, zabawki, ubrania, itp.). Segregowanie obrazków według pojęć.
5. Wzbogacanie słownika poprzez przymiotniki (np. kwiat – duży, czerwony, pachnący, itp.).
6. Rozumienie znaczeń przeciwstawnych (np. dom jest duży, a domek mały, itp.).
7. Ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia artykulacyjne(warg i języka, naśladowcze)
8. Łączenie przyczyny ze skutkiem-historijki obrazkowe, obrazki

IV. ĆWICZENIA W ZAKRESIE ROZWIJANIA ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ

1. Określanie położenia poszczególnych przedmiotów w przestrzeni, na obrazku, itp.
2. Rysowanie przedmiotów w odpowiednim położeniu (np. dorysuj pod oknem ławkę, obok drzewa dorysuj krzew, dorysuj dym z komina, nad drzewami dorysuj chmurkę, dorysuj kamyki na drodze, pod drzewem dorysuj grzyba, pomiędzy lalkami dorysuj piłkę, włosy lalki z lewej strony pomaluj na żółto, a z prawej strony na czarno, obok lalki, która prawą rękę trzyma w górze, narysuj balonik itp.).
3. Udzielanie słownej odpowiedzi na pytania (np. gdzie leżą klucze?, w którym rogu namalowano słońce?, co znajduje się pod krzesłem?, gdzie leży pies?, obok czego stoi krzesło? itp.).
4. Kolorowanie obrazka wg instrukcji słownej (np. pola oznaczone kółkiem zamaluj na czerwono, pola oznaczone kreską – na niebiesko, pola oznaczone trójkątem – na zielono, pola oznaczone kwadratem – na żółto, itp.).
5. Utrwalanie rozróżniania stron ciała (np. pokaż prawą rękę, lewą nogę, prawe oko, itp., podnieś lewą nogę, schowaj piłkę do prawej kieszeni, itp., co masz w lewej ręce, narysuj kreskę z prawej strony kartki, itp., skacz na prawej nodze, chwyć się za prawe ucho lewą ręką, podrap się w nos prawą ręką, itp.).
6. Śledzenie przedmiotu wzrokiem – przedmiot przesuwaj nauczyciel od lewej do prawej strony.
7. Śledzenie wzrokiem linii – np. w labiryncie (od prostych do bardziej skomplikowanych).
8. Odtwarzanie 2 i 3 wymiarowych układów przestrzennych na podstawie wzoru (z patyczków, figur geometrycznych, klocków Lego, itp.).
9. Odtwarzanie różnych konstrukcji z plasteliny i tworzywa przyrodniczego.
10. Kreślenie kształtów graficznych w powietrzu (figur geometrycznych, liter, dowolnych kształtów).
11. Rysowanie z zachowaniem kierunku od lewej do prawej, szlaczków o różnym kształcie, rysowanie kształtów literopodobnych.

ZABAWY:

a) „Zabawa w pociąg” – pociąg skręca: w lewo, w prawo, pędzi w przód, staje.
b) „Obieganie”- na zewnątrz, wewnątrz, w lewo, w prawo.
c) „Co znajduje się w sali?”- na lewo od..., na prawo od..., itp.
d) „Rozkazy”- unieś do góry lewą (prawą) nogę; podskocz na lewej (prawej) nodze, itp.
e) „Skoki piłek”- w miejscu, do przodu, do tyłu, w lewo, w prawo.

f) „Huśtawka”- wahadłowe ruchy ramion w przód i w tył.
g) „Drzewa na wietrze”- wiatr wieje z lewej (z prawej) strony; zmienny (skręty tułowia).
h) „Rzuty – chwyt – toczenie” (różnych przyborów)- rzuty i chwyt (w górę; prawą i
i) lewą ręką; rzut prawą, chwyt lewą ręką i odwrotnie; stosowanie wymiennych rodzajów rzutów i chwytów w połączeniu z chodem i biegiem, włączaniem elementów dodatkowych: klaśnięcie, uderzenie ręką w kolano, itp.); toczenie (prawą i lewą ręką; prawą i lewą nogą; prawą nogą z uniesieniem lewej ręki, itp.).
j) „Odbijanie – chwytanie – toczenie piłek” – podrzucanie, odbijanie o ziemię i od ściany, kozłowanie; toczenie w kierunku bramki, przez tunel, nawzajem do siebie, itp.(prawą i lewą ręką); toczenie piłki (prawą i lewą ręką) po linii prostej, łamanej, omijając przeszkody; toczenie piłki prawą i lewą nogą; zabawa w kolanko.

V. ĆWICZENIA SPRAWNOŚCI MANUALNEJ

1. Montowanie konstrukcji z gotowych elementów.
2. Układanki płaskie – obrazkowe, geometryczne, klockowe, wtyczkowe, przybijanki – z zachowaniem stopniowania trudności: na wzorze, według wzoru, bez wzoru (z pamięci lub domysłu).
3. Modelowanie (plastelina, modelina, glina i inne tworzywa) – zaczynając od prostych form (kulki, wałeczki) do coraz bardziej złożonych wymagających łączenia różnych elementów.
4. Nawlekanie (koralików, itp.), przewlekanie(sznurków, sznurowadeł, itp.) przez otworki.
5. Zwijanie (sznureczka, wężyka igielitowego, itp.) według wzoru np. spirali, kwadratu itp.
6. Wycinanie z papieru z uwzględnieniem stopnia trudności: cięcie po linii prostej, falistej, wycinanie form geometrycznych i konturowych rysunków.
7. Wycinanki – naklejanki (z papieru, materiału, włóczki, itp.)
8. Wydzieranki – naklejanki.
9. Szycie ścięgiem fastrygowanym - przewlekanie igły z nitką przez otworki w tekturze.
10. Łamanki papierowe (łódeczki, samoloty, czopki, ptaki, itp.), składanie techniką origami
11. Ćwiczenia sprawnych ruchów palców i rozluźniające napięcie mięśniowe np. naśladowanie gry na pianinie, pisanie na maszynie, odtwarzanie rytmu deszczu, strząsanie wody z palców, wytrząsanie piasku z rękawa.
12. Stemplowanie - tworzenie kompozycji.
12. Materiał montessoriański a w szczególności z ćwiczeń praktycznego dnia

ĆWICZENIA GRAFICZNE I GRAFOMOTORYCZNE

1. Pogrubianie konturów czyli wodzenie po wzorze figur geometrycznych, prostych szlaczków (wys. 3 – 4 cm), konturów obrazków.
2. Rysowanie wzorów po śladzie kropkowym lub kreskowym, jw.
3. Rysowanie za pomocą szablonów figur geometrycznych i nieskomplikowanych przedmiotów, według stopnia trudności: szablony wewnętrzne i szablony zewnętrzne.
4. Kopiowanie rysunków przez kalkę techniczną, rysowanie na znikopisach.
5. Zamalowywanie kredkami małych przestrzeni (konturów geometrycznych, konturów stempelków, obrazków do kolorowania, itp.
6. Kreskowanie - wypełnianie konturów kolorem za pomocą równoległych kresek poziomych lub pionowych z zachowaniem kierunku – od lewej do prawej i od góry do dołu.
7. Rysowanie szlaczków litero podobnych w liniaturze, w zmniejszającym się stopniowo wymiarze aż do liniatury zeszytu, według stopnia trudności: wodzenie po wzorze, kończenie rozpoczętego wzoru i odwzorowywanie.
8. Odtwarzanie układów linearnych z elementów powtarzających się cyklicznie, różniących się kształtem lub kolorem w liniaturze, zgodnie z kierunkiem pisania.
9. Rysowanie szlaczków obrazkowych (układów linearnych) w liniaturze zgodnie z kierunkiem pisania.
10. Rysunki dowolne kredkami świecowymi lub ołówkowymi

Literatura:

1. M. Barańska „Ćwiczenia korekcyjno-kompensacyjne”
2. Anna Franczyk, Katarzyna Krajewska „Program psychostymulacji dzieci w wieku przedszkolnym z deficytami i zaburzeniami rozwoju”
3. Ewa Skorek „Terapia pedagogiczna”
4. Anna Tońska-Szyfelbein „Terapia zaburzeń mowy u dzieci z afazją i dysfazją dziecięcą lub opóźnionym rozwojem mowy”
5. Marta Bogdanowicz „Trudne litery”
6. Bożena Janiszewska „Jak pomóc dziecku w przedszkolu”
7. Ewa Spalek Maria Bilińska „Słowniczek przedszkolaka”
8. Joanna Tomczak Renata Ziętara „Kwestionariusz diagnozy i narzędzia badawcze w terapii pedagogicznej”
9. Anna Franczyk, Katarzyna Krajewska „Skarbiec nauczyciela-terapeuty”